VALTIOVARAINMINISTERIÖ

18.5.2017

Hallitusneuvos Eeva Mäenpää
Hallitusneuvos Ilkka Turunen
Neuvotteleva virkamies Virpi Vuorinen

Perustuslakivaliokunta

Viite Pev asiantuntijakuuleminen 9.5.2017

HE 15/2017 vp – Asetuksenantovaltuudet – VM:ltä pyydetty lisäselvitys

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä ja sosiaali- ja terveysministeriöltä lisäselvitystä hallituksen esitykseen maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 15/2017 vp) sisältyvistä eräistä asetuksenantovaltuuksista. Valtiovarainministeriö vastaa hallinnonalaansa kuuluvan maakuntalain osalta.

Taloudellisesti merkittävän ja poikkeuksellisen laajakantoisen investoinnin määritelmä (maakuntalain 12 §:n 3 mom.)

Professori Juha Lavapuro toteaa lausunnossaan, että maakuntalain 12 §:n 3 momenttiin sisältyvä valtioneuvoston asetuksenantovaltuus on ongelmallinen. Lavapuron mukaan valtuuden pohjana oleva perussäännös ei sisällä tarkempia kriteereitä sille, millaisia investointeja on pidettävä taloudellisesti merkittävinä tai poikkeuksellisen laajakantoisina, vaan käsitteet saavat suoraan sisältönsä asetuksesta. Tämän perusteella maakunnan toimivalta tehdä investointeja koskevia päätöksiä perustuisi käytännössä kokonaisuudessaan valtioneuvoston asetuksessa asetettaville kriteereille. Lavapuron mukaan sääntelyä on välttämätöntä täydentää täsmällisemmillä säännöksillä taloudellisesti merkittävän ja poikkeuksellisen laajakantoisten investointien kriteereistä. Myös apulaisprofessori Janne Salmisen mukaan ehdotus maakuntalain 12 §:n 3 momentin asetuksenantovaltuudesta on liian avoin. Salmisen mukaan kyseisen lainkohdan perusteella investointien ohjaus tapahtuisi valtioneuvoston asetuksella, koska ohjausta koskevassa 12 §:n 1 momentissa ei ole sisällöllisille mittapuille tarkempia kriteerejä.

Valtiovarainministeriön vastaus:

Valtiovarainministeriö on asiantuntijalausuntojen perusteella arvioinut tarvetta täsmentää maakuntalain 12 §:n sääntelyä. Arvion perusteella esitetään seuraava täsmennysehdotus. Vaihtoehtoisesti täsmennykset voitaisiin sisällyttää kokonaisuudessaan 4 momenttiin.

12 § 1 momentti:
Maakuntien on vuosittain laadittava maakuntien yhteistyöalueen yhteinen esitys seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista taloudellisesti merkittävistä tai muuten poikkeuksellisen laajakantoisista investoinneista, jotka ovat merkittäviä palvelurakenteen kokonaisuuden tai useamman kuin yhden maakunnan palvelujen järjestämiseksi. *Taloudellisesti merkittävällä investoinnilla tarkoitetaan maakunnan eri tehtäväaloilla investointia, jo-*

ka vaikuttaa yhteistyöalueen maakuntien talouteen pitkäaikaisesti olennaisella tavalla. Muuten poikkeuksellisen laajakantoisella investoinnilla tarkoitetaan investointia, joka vaikuttaa merkittävästi maakuntien väliseen työnjakoon tai jolla on muuten pitkäkestoisia tai maantieteellisesti laajoja vaikutuksia maakuntien toimintaan tai tehtäviin. Esitykseen on lisäksi sisällytettävä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan tai palvelujärjestelmän kannalta muutoin laajakantoiset investoinnit, joista säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (/) 19 §:ssä.

12 §:n 4 momentti:
Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin euromäärästä, jonka ylittävää investointia on pidettävä *[poisto]* taloudellisesti merkittävänä, sekä siitä, milloin investointia on pidettävä muuten poikkeuksellisen laajakantoisena.

Tietojen antaminen maakunnan toiminnasta, taloudesta ja palvelutuotannon laadusta (maakuntalain 140 §:n 2 mom.)

Professori Juha Lavapuro toteaa lausunnossaan, että maakuntalain 140 §:n 2 momentin mukaan maakunnan on tuotettava toimialoittain tietoja sille säädettyjä tehtäviä koskevasta toiminnasta, taloudesta ja palvelutuotannon laadusta maakunnan toiminnan seurantaa, valvontaa ja ohjausta varten. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tuotettavista tiedoista sekä tietojen tuottamisen menettelytavoista ja ajankohdista. Kysymys on maakunnalle säädettävään lakisääteiseen tehtävään kytkeytyvästä asetuksenantovaltuudesta, jota tulee arvioida perustuslain 121 §:n 4 momentin lailla säätämisen vaatimusten valossa. En pidä sinänsä ongelmallisena sitä, että maakunnan toiminnasta, taloudesta ja palvelutuotannon seurannasta ja tietojen tuottamisesta annetaan tarkempia säännöksiä asetuksella. Asetuksenantovaltuus on kuitenkin muotoiltu maakuntien velvoitteiden osalta sillä tavoin avoimeksi ja väljäksi, että sitä on nähdäkseni syytä täsmentää. Esimerkiksi seuraava muotoilu vastaisi nähdäkseni perustuslain vaatimuksia paremmin kuin nyt ehdotettu: Maakunnan on tuotettava toimialoittain tiedot sille säädettyjä tehtäviä koskevasta toiminnasta, taloudesta ja palvelutuotannon laadusta maakunnan toiminnan seurantaa, valvontaa ja ohjausta varten. Tuotettavista tiedoista sekä tietojen tuottamisen menettelytavoista ja ajankohdista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtiovarainministeriön vastaus:

Valtiovarainministeriö pitää lausunnossa tehtyä muutosehdotusta perusteltuna ja ehdottaa, että säännös muutettaisiin seuraavasti:

Maakunnan on tuotettava toimialoittain tiedot sille säädettyjä tehtäviä koskevasta toiminnasta, taloudesta ja palvelutuotannon laadusta maakunnan toiminnan seurantaa, valvontaa ja ohjausta varten. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuotettavista tiedoista sekä tietojen tuottamisen menettelytavoista ja ajankohdista.